Pro Persona
geestelijke gezondheidszorg

Webinar 13 april 2021

Affectieve stoornissen bij ouderen

Sprekers

Prof. dr. Gert Jan Hendriks, hoofd onderzoeksprogramma voor Angst Dwang en PTSS, psychiater bij Overwaal, expertisecentrum voor Angst Dwang en PTSS.
Bijzonder hoogleraar behandeling van angststoornissen en depressie bij ouderen aan de Radboud Universiteit Nijmegen

Msc. Nessa Ikani, medior wetenschappelijk onderzoeker Pro Persona en promovenda Radboud Universiteit Nijmegen

Drs. A. Lelieveld, arts in opleiding tot medisch specialist, discipline psychiatrie aandachtsgebied ouderen Pro Persona

Voorzitter

Prof. dr. Bea Tiemens, hoofd Pro Persona Research

Programma

17.30 – 17.35 uur	Opening en introductie door de voorzitter
17.35 – 18.25 uur 18.25 – 18.35 uur	Gert Jan Hendriks **Ageism – wat betekent dit voor ouderen met angst en depressie?** Discussie
18.35 – 18.50 uur	Pauze
18.50 – 19.10 uur 19.10 – 19.20 uur	Nessa Ikani **Angst en depressie bij ouderen: De rol van repetitieve negatieve gedachten en vermijding** Discussie
19.20 – 19.40 uur 19.40 – 19.50 uur	Anne Lelieveld **A data-driven approach to classify affective disorders in later life based on patients' subjective symptoms** Discussie
19.50 uur	Sluiting

Accreditatie is aangevraagd bij de NVvP, de FGzPt, de VSR en het kwaliteitsregister V&V.

Samenvattingen lezingen

Ageism – wat betekent dit voor ouderen met angst en depressie?

Negatieve stereotypering op basis van hogere leeftijd, ook wel ageism genoemd, is voor het eerst geïntroduceerd in 1969 door Robert Butler, psychiater-gerontoloog, en de eerste directeur van het National Institute on Aging in de Verenigde Staten. In navolging daarvan heeft Becca Levy, een Amerikaanse psycholoog, de Stereo Embodiment Theory ontwikkeld. Deze theorie beschrijft dat men zich op jonge leeftijd al opvattingen en aannames over ouderen eigen maakt, dat men met het ouder worden deze opvattingen en aannames steeds meer op zichzelf gaat, en dat deze zelf-stereotyperingen bewust en onbewust gezondheid gaan beïnvloeden. De World Health Organisation heeft een aparte webpage over ageism en spreekt van een wereldwijd verborgen discriminatie op grond van leeftijd. Ook in de geestelijke gezondheidszorg is sprake van ageism. Het doel van deze presentatie is duidelijk te maken op welke manier ageism een rol speelt in de gezondheidszorg in het algemeen en de GGZ in het bijzonder, en wat de gevolgen daarvan zijn voor de zorg voor ouderen met angst- en stemmingsstoornissen.

Angst en depressie bij ouderen: De rol van repetitieve negatieve gedachten en vermijding

Repetitieve negatieve gedachten en vermijding – transdiagnostische processen – spelen binnen alle leeftijdsgroepen een belangrijke rol bij het ontstaan en in stand houden van angst- en stemmingsstoornissen. Bij mensen van 65 jaar en ouder is een hoge mate van zelfgerapporteerde repetitieve negatieve gedachten gerelateerd aan toegenomen angst- en depressieve klachten, gezondheidsklachten en cognitieve dysfuncties. Alhoewel wetenschappelijk onderzoek naar vermijding bij ouderen beperkt is, blijken ook interne vermijding (cognitief, experiëntieel) en externe vermijding van activiteiten/situaties de relatie tussen fysieke klachten, angst en depressie te modereren.
Binnen de lezing staan repetitieve negatieve gedachten en vermijding van ouderen in klinische settings centraal. Daarnaast zullen bevindingen van een recent onderzoek worden gepresenteerd waarbij angst, depressieve klachten, piekeren en vermijding als gevolg van de Covid-19 situatie op kwalitatieve en kwantitatieve wijze werden uitgevraagd bij mensen van 65 jaar en ouder.

A data-driven approach to classify affective disorders in later life based on patients' subjective symptoms

Affectieve stoornissen, bestaande uit een depressieve stoornis, angststoornis en somatoforme symptoomstoornis, komen veel voor bij ouderen en zijn geassocieerd met een hoge ziektelast, verminderde kwaliteit van leven en toegenomen zorgconsumptie. Frequent is er sprake van comorbiditeit tussen deze stoornissen, waarbij tot 75% van de patiënten lijdt aan 2 van de 3 stoornissen binnen deze groep. Daarnaast is er sprake van symptoom overlap tussen deze stoornissen en klinische heterogeniteit.
De DSM-5 kent geen leeftijdsspecifieke criteria voor affectieve stoornissen en de toepasbaarheid van dit classificatiesysteem voor ouderen wordt regelmatig in twijfel getrokken. Met deze studie, behorende bij het ROM-GPS project, hebben wij aan de hand van gerapporteerde depressie-, angst- en somatoforme symptomen, DSM overstijgende subgroepen geïdentificeerd van oudere patiënten met een affectieve stoornis.

Sluiting
De voorzitter sluit de bijeenkomst af.

Locatie
Via platform ZOOM.

Aanmelden is verplicht.
Register in advance for this webinar:
https://us02web.zoom.us/webinar/register/WN_CrtT-PpDRa6Z2L47tEJ06A